

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē
॥ *prathamāṣṭakē aṣṭamaḥ praśnaḥ* ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēsīkāya namaḥ

॥ prathamāṣṭakē aṣṭamaḥ praśnaḥ ॥

hariḥ ō(4)m ।

varuṇasya suṣuvāṇasyā' daśadhēndriyaṃ vīryaṃ
parā'patat ।

tathsaḡsṛdbhiraṇuṣamaśarpāt ।

tathsaḡsṛpāḡ saḡsṛttvam ।

agninā dēvēnā' prathamē'haṃ nanu prāyūṅkta ।

sarāsvatyā vācā dvitīyē'' ।

savitrā prasavēnā' tṛtīyē'' ।

pūṣṇā paśubhiścatūrtthē ।

bṛhaspatinā brahmaṇā pañcamē ।

indrēṇa dēvēnā' ṣaṣṭhē ।

varuṇēnā' svayā' dēvatāyā' saptamē ॥ 1 ॥

sōmēnā' rājñā'ṣṭamē ।

tvaṣṭrā' rūpēnā' navamē ।

viṣṇunā' yajñēnā'pnōt ।

yathsaḡsṛpō bhavānti ।

Please let us know of any errors in this text.

indriyamēva tadvīryaṃ yajāmāna āpnōti |
pūrvā pūrvā vēdirbhavati |
indriyasyā vīryasyāvāruddhyai |
purastādupaśadāḡ saumyēna pracāراتi |
sōmō vai rētōdhāḥ |
rētā ēva taddādhāti |
antarā tvāṣṭrēna |
rētā ēva hitaṃ tvaṣṭā rūpāṇi vikārōti |
upariṣṭādvaiṣṇavēna |
yajñō vai viṣṇuḥ |
yajña ēvāntataḥ pratitiṣṭhati || 2 ||

saptamē dādhati pañca ca || 1 ||

jāmi vā ētatkurvanti |
yathsadyō dīkṣayanti sadyaḥ sōmaṃ krīṇanti |
puṇḍarisrajāṃ prayacchatyajāmitvāya |
aṅgīrasaḥ suvargaṃ lōkaṃ yantāḥ |
aphsu dīkṣātapasī prāvēśayanṇ |
tatpuṇḍarīkamabhavat |
yatpuṇḍarisrajāṃ prayacchāti |
sākṣādēva dīkṣātapasī avārundhē |

daśabhirvathsataraiḥ sōmāṃ krīṇāti |

daśākṣarā virāṭ || 3 ||

annāṃ virāṭ |

virājaiṅvānnādyamavarundhē |

muṣkarā bhavanti sēndratvāya |

daśapēyō bhavati |

annādyasyāvaruddhyai |

śataṃ brāhmaṇāḥ pibanti |

śatāyuḥ puruṣaḥ śatēndriyaḥ |

āyusyēvēndriyē pratitiṣṭhati |

saptadaśagg stōtram bhavati |

saptadaśaḥ prajāpātiḥ || 4 ||

prajāpātērāptyai |

prākāśāvadhvar̥yavē dadāti |

prākāśamēvaināṃ gamayati |

srajamudgātrē |

vyēvāsmāi vāsayati |

rukmaḡ hōtrē |

ādityamēvāsmā unnāyati |

aśvaṃ prastōṭṭṛpratihar̥ṭṛbhyām |

prājāpatyō vā aśvāḥ |

prajāpatērāptyai || 5 ||

dvādaśa paṣṭhauhīrbrahmaṇē |

āyūrēvāvarundhē |

vaśāṃ maitrāvaruṇāyā |

rāṣṭramēva vaśyakaḥ |

ṛṣabhaṃ brāhmaṇacchaḡsinē |

rāṣṭramēvēndriyāvyākaḥ |

vāsāsī nēṣṭāpōṭrbhyām |

pavitre ēvāsyaite |

sthūri yavācītamācchāvākāyā |

antata ēva varuṇamavāyajatē || 6 ||

anaḍvāhamagnīdhē |

vahnirvā anaḍvāṇ |

vahniragnī |

vahninaiva vahni yajñasyāvarundhē |

indrāsya suṣuvāṇasyā trēdhēndriyaṃ vīryaṃ parā'patat |

bhrgustrīyamabhavat |

śrāyantīyaṃ ṭṭīyam |

sarāsvatī ṭṭīyam |

bhārgavō hōtā bhavati |
śrāyantīyaṃ brahmasāmaṃ bhāvati |
vāravantīyamagniṣṭōmasāmam |
sārasvatīrapō gr̥hṇāti |
indriyasyā vīryasyāvāruddhyai |
śrāyantīyaṃ brahmasāmaṃ bhāvati |
indriyamēvāsminvīryagg śrayati |
vāravantīyamagniṣṭōmasāmam |
indriyamēvāsminvīryaṃ vārayati || 7 ||

virāṭprajāpātiraśvaḥ prajāpātērāptyai yajatē brahmasāmaṃ
bhāvati sapta ca || 2 ||

īśvarō vā ēṣa diśō'nūnmāditōḥ |
yaṃ diśō'nū vyāsthāpayanti |
diśāmvēṣṭayō bhavanti |
dikṣvēva prati tiṣṭhatyanūnmādāya |
pañcā dēvatā yajati |
pañca diśaḥ |
dikṣvēva pratitiṣṭhati |
haviṣō haviṣa iṣtvā bārhaspatyamabhighārayati |

yajamānadēvatyō vai br̥haspatiḥ |
yajamānamēva tējasā samardhayati || 8 ||

ādityāṃ maḥhāṃ garbhiniṃmālabhatē |
mārutīm pṛśniṃ paṣṭhauhīm |
viśam caivāsmāi rāṣṭraṃ ca samīcī dadhāti |
ādityayā pūrvayā pracāratī |
māruṭyōttarayā |
rāṣṭra ēva viśamanūbadhnāti |
uccairādityāyā āśrāvayati |
upāgṣu māruṭyai |
tasmādrāṣṭraṃ viśamativadati |
garbhinyādityā bhāvati || 9 ||

indriyaṃ vai garbhāḥ |
rāṣṭramēvēndriyāvyākāḥ |
agarbhā mārutī |
vidvai marutaḥ |
viśamēva nirindriyāmakaḥ |
dēvāsuraḥ samyattā āsanṇaḥ |
tē dēvā aśvinōḥ pūṣanvācaḥ satyaḡ samnidhāyaḥ |
anṛtēnāsūrānabhyābhavanṇaḥ |

tē'svibhyāṃ pūṣṇē purōḍāśaṃ dvādaśakapālaṃ
nirāvapaṇṇaḥ |

tatō vai tē vācaḥ satyamavārundhata || 10 ||

yadaśvibhyāṃ pūṣṇē purōḍāśaṃ dvādaśakapālaṃ
nirvapati |

anṛtēnaiva bhrātr̥vyānabhibhūya |

vācaḥ satyamavārundhē |

sarāsvatē satyavācē caṣṭum |

pūrvāmēvōditam |

uttarēṇābhi gṛṇāti |

savitṛē satyaprasavāya purōḍāśaṃ dvādaśakapālaṃ
prasūtyai |

dūtānprahiṇōti |

āvidā ētā bhāvanti |

āvidāmēvaināṃ gamayanti |

athō dūtēbhyā ēva na chidyatē |

tiṣṭhānvaḡ śuṣkadṛtirdakṣiṇā samṛddhyai || 11 ||

ardhayaṭi bhavatyarundhata gamayanti dvē ca || 3 ||

āgnēyamaṣṭākāpālaṃ nirvapati |

tasmācchīrē kurupañcālāḥ prāñcō yānti |

saumyaṃ caṛum |

tasmādvasantaṃ vyavasāyādayanti |

sāvitraṃ dvādaśakapālam |

tasmātpurastādyavānāḡ savitrā virundhatē |

bārhaspatyaṃ caṛum |

savitraiva virudhya |

brahmaṇā yavānādādhatē |

tvāṣṭramaṣṭākāpālam || 12 ||

rūpānyēva tēnā kurvatē |

vaiśvānaraṃ dvādaśakapālam |

tasmājjaghanyē naidāghē pratyāñcāḥ kurupañcālā yānti |

sārasvataṃ caṛum nirvāpati |

tasmātpṛāvṛṣi sarvā vācō vadanti |

pauṣṇēnā vyavāsyanti |

maitrēnā kṛṣantē |

vāruṇēnā vidhṛtā āsatē |

kṣaitrapatyēnā pācayantē |

ādityēnādādhatē || 13 ||

māsi māsyētāni havīḡṣi nirupyāṇityāhuh |

tēnaiivartūnprayūṅkta itī |

athō khalvāhuḥ |
kaḥ saṁvathsaram jīviṣyatīti |
ṣaḍēva pūrvēdyurnirupyāṇi |
ṣaḍuttarēdyuḥ |
tēnaiivartūnprayūṅktē |
dakṣiṇō rathavāhanavāhaḥ pūrvēṣāṁ dakṣiṇā |
uttāraḥ uttarēṣāṁ |
saṁvathsarasyaivāntau yunakti |
suvarḡasyā lōkasya samāṣṭyai || 14 ||

tvāṣṭramaṣṭākāpālam dadhatē yunaktyēkaṁ ca || 4 ||

indrāsyā suṣuvāṇasyā daśadhēndriyaṁ vīryaṁ parā'patat |
sa yatprāthamaṁ niraṣṭhivat |
tatkvalamabhavat |
yaddvitīyāṁ |
tadbadaṛam |
yattrīyāṁ |
tatkarkandhū |
yannaṣṭaḥ |
sa siḡhaḥ |
yadakṣyōḥ || 15 ||

sa śārdūlaḥ |

yatkarnāyōḥ |

sa vṛkaḥ |

ya ūrdhvaḥ |

sa sōmaḥ |

yā'vācī |

sā surā |

trayāḥ saktāvō bhavanti |

indriyasyāvāruddhyai |

trayāṇi lōmāni || 16 ||

tviṣimēvāvāruṇdhē |

trayō grahāḥ |

vīryāmēvāvāruṇdhē |

nāmnā daśamī |

nava vai puruṣē prāṇāḥ |

nābhirdaśamī |

prāṇā indriyaṃ vīryam |

prāṇānēvendriyaṃ vīryaṃ yajāmāna ātmandhattē |

sīsēna klībācchaṣpāṇi kriṇāti |

na vā ētadayō na hiraṇyam || 17 ||

yathsīsām |

na strī na pumāṅ |

yatklībaḥ |

na sōmō na surā |

yathsauṭrāmaṅī samṛddhyai |

svādvīm tvā svādunētyāha |

sōmāmēvaināṃ karōti |

sōmō'syaśvibhyaṃ pacyasva sarāsvatyai

pacyasvēndrāya sutrāmṇē pacyasvētyāha |

ētābhyō hyēṣā dēvatābhyaḥ pacyatē |

tisraḥ saḡsrṣṭā vasati || 18 ||

tisrō hi rātriḥ krītaḥ sōmō vasati |

punātu tē parisrutamiti yajūṣā punāti vyāvṛtṭyai |

pavitrēṇa punāti |

pavitrēṇa hi sōmāṃ punanti |

vārēṇa śasvatā tanētyāha |

vārēṇa hi sōmāṃ punanti |

vāyuh pūtaḥ pavitrēṇēti naitayā puniyāt |

vyṛddhā hyēṣā |

atipavitasyaitayā punīyāt |

kuvidaṅgētyaniruktayā prajāpatyayā gṛhṇāti || 19 ||

aniruktaḥ prajāpatiḥ |

prajāpatērāptyai |

ēkayarcā gṛhṇāti |

ēkadhaiva yajāmānē vīryaṃ dadhāti |

āśvinaṃ dhūmramālabhatē |

āśvinau vai dēvānāṃ bhiṣajau |

tābhyāmēvāsmāi bhēṣajam kārōti |

sārasvatam mēṣam |

vāgvai sarāsvatī |

vācaivainam bhiṣajyati |

aīndramṛṣabhaḡ sēndratvāyā || 20 ||

akṣyōrlōmāni hiraṇyam vasati gṛhṇāti bhiṣajatyēkaṃ ca || 5 ||

yattriṣu yūpēṣvālabhēta |

bahirdhā'smāndriyam vīryam dadhyāt |

bhrātrvyamasmai janayēt |

ēkayūpa ālabhatē |

ēkadhaivāsmīndriyam vīryam dadhāti |

nāsmāi bhrātrvyam janayati |

naitēṣāṃ paśūnāṃ purōḍāśā bhavanti |
grahapurōḍāśā hyētē |
yuvaḡ surāmāmasvinēti sarvadēvatyē
yājyānuvākyē bhavataḥ |
sarvā ēva dēvatāḥ prīṇāti || 21 ||

brāhmaṇaṃ parikrīṇīyāduccchēṣaṇasya pātārām |
brāhmaṇō hyāhutyā uccchēṣaṇasya pātā |
yadi brāhmaṇaṃ na vindēt |
valmīkavapāyāmanayēt |
saiva tataḥ prāyāścittiḥ |
yadvai saūtrāmaṇyai vyṛddham |
tadāsyai samṛddham |
nānādēvatyāḥ paśavaśca purōḍāśāśca bhavanti
samṛddhyai |
aindraḥ paśūnāmūttamō bhāvati |
aindraḥ purōḍāśānāṃ prathamah || 22 ||

indriyē ēvāsmāi samīcī dadhāti |
purastādanūyājānāṃ purōḍāśaiḥ pracārati |
paśavō vai purōḍāśāḥ |
paśūnēvāvarundhē |

aṅdra₁mēkādaśakapālaṃ nirvāpati |
indriyamēvāvarundhē |
sāvitraṃ dvādaśakapālaṃ prasūtyai |
vāruṇaṃ daśakapālam |
antata ēva varuṇamavāyajatē |
vaḍabā dakṣiṇā || 23 ||

uta vā ēṣāśvaḡ sūtē |
utāsvātaram |
uta sōmā uta surā |
yathsauṭrāmaṇī samṛddhyai |
bārhaṣpatyaṃ paśuṃ caturthamātipavitasyālābhatē |
brahma vai dēvānāṃ brhaṣpatiḥ |
brahmaṇaiiva yajñasya vyṛddhamapivapati |
purōḍāśāvānēṣa paśurbhāvati |
na hyētasya grahaṃ grhṇanti |
sōmapratikāḥ pitarasṭrṇṭeti śatāṭrṇṇāyāḡ
samavānayati || 24 ||

śatāyuh puruṣaḥ śatēndriyaḥ |
āyusyēvēndriyē pratitiṣṭhati |
dakṣiṇē'gnau jūhōti |

pāpavasyasya vyāvṛtṭyai |
hiraṇyamantarā dhārayati |
pūtāmēvaināṃ juhōti |
śatamānam bhavati |
śatāyuh puruṣaḥ śatēndriyaḥ |
āyusyēvēndriyē pratitiṣṭhati |
yatraiva śatātrṇṇām dhārayati || 25 ||

tannidādhāti pratiṣṭhityai |
pitṛṇ vā ētasyēndriyaṃ vīryaṃ gacchati |
yaḡ sōmō'tipavatē |
pitṛṇām yājyānuvākyābhirupātiṣṭhatē |
yadēvāsyā pitṛṇindriyaṃ vīryaṃ gacchati |
tadēvāvārundhē |
tisṛbhirupātiṣṭhatē |
trṭiyē vā itō lōkē pitarāḥ |
tānēva prīṇāti |
athō trīṇi vai yajñasyēndriyāṇi |
adhvaryurhōtā brahmā |
ta upātiṣṭhantē |

yānyēva yajñasyēndriyāṇi |
tairēvāsmāi bhēṣajam kārōti || 26 ||

prīṇāti prathamō dakṣiṇā samavānāyati dhārayatīndriyāṇi
catvāri ca || 6 ||

agniṣṭōmagra āhāṛati |
yajñamukham vā agniṣṭōmaḥ |
yajñamukhamēvārabhya savamākrāmatē |
athaiṣō' bhiṣēcānīyaścaturīḡsapavamānō bhavati |
trayaṣṭriḡśadvai dēvatāḥ |
tā ēvāpnōti |
prajāpatiścaturīḡśaḥ |
tamēvāpnōti |
saḡśara ēṣa stōmānāmayāthāpūrvam |
yadviṣāmāḥ stōmāḥ || 27 ||

ētāvāṇ vai yajñaḥ |
yāvānpavamānāḥ |
antaḥślēṣaṇam tvā anyat |
yathsamāḥ pavamānāḥ |
tēnasaḡśaraḥ |
tēnā yathāpūrvam |

ātmanaivāgniṣṭōmēnārdhnōti |
ātmanā puṇyō bhavati |
prajā vā ukthāni |
paśava ukthāni |
yadukthyō bhavaṭyanu santātyai || 28 ||

stōmāḥ paśava ukthānyekam ca || 7 ||

upa tvā jāmayō gira iti pratipadbhāvati |
vāgvai vāyuh |
vāca ēvaiṣō'bhiṣēkaḥ |
sarvāsāmēva prajānāg sūyatē |
sarvā ēnaṃ prajā rājēti vadanti |
ētamuṭyaṃ daśakṣipa ityāha |
ādityā vai prajāḥ |
prajānāmēvaitēnā sūyatē |
yanti vā ētē yajñamuḥkhāt |
yē sambhāryā akraṇ || 29 ||

yadāha pavāsva vācō āgriya iti |
tēnaiva yajñamuḥkhānnayanti |
anuṣṭukprāthamā bhāvati |
anuṣṭuguttamā |

vāgvā ānuṣṭuk |
vācaiva prayanti |
vācōdyanti |
udvatīrbhavanti |
udvadvā ānuṣṭubhō rūpam |
ānuṣṭubhō rājanyaḥ || 30 ||

tasmādudvatīrbhavanti |
sauryaṅnuṣṭuguttamā bhavati |
suvarḡasya lōkasya santātyai |
yō vai savādēti |
nainaḡ sava upānamati |
yaḥ sāmabhya ēti |
pāpiyānsuṣuvāṇō bhavati |
ētāni khalu vai sāmāni |
yatprṣṭhāni |
yatprṣṭhāni bhavanti || 31 ||

tairēva savānnaiti |
yāni dēvarājānāḡ sāmāni |
tairamuṣminlōka ṛdhnōti |
yāni manuṣyarājānāḡ sāmāni |

tairasminlōka ṛdhnōti |
ubhayōrēva lōkayōṛ ṛdhnōti |
dēvalōkē ca manuṣyalōkē ca |
ēkaviḡśō' bhiṣecanīyaśyōttamō bhāvati |
ēkaviḡśaḥ kēśavapanīyaśya prathamah |
saptadaśō daśapēyaḥ || 32 ||

viḍvā ēkaviḡśaḥ |
rāṣṭraḡ saptadaśaḥ |
viśā ēvaitanmādhyatō' bhiṣicyatē |
tasmādvā ēṣa viśam priyaḥ |
viśō hi mādhyatō' bhiṣicyatē |
yadvā ēnamadō diśō' nu vyāsthāpayanti |
tathsuvargaḡ lōkaḡ abhyārōhati |
yadimaḡ lōkaḡ na pratyavarōhēt |
atijanaḡ vēyāt |
udvā mādyēt |
yadēṣa pratīcīnaḡ stōmō bhavati |
imamēva tēna lōkaḡ pratyavarōhati |
athō asminnēva lōkē pratīṣṭhaṡyanūnmādāya || 33 ||

akrānrājanyō bhavanti daśapēyō mādyētrīni ca || 8 ||

īyaṃ vai rājatā |
asau hariṇī |
yadrūkmau bhavātaḥ |
ābhyāmēvaināmubhayataḥ pariḡrḥṇāti |
varuṇasya vā abhiṣicyamānasyāpāḥ |
indriyaṃ vīryaṃ nirāghnanṇ |
tathsuvarṇaḡ hirāṇyamabhavat |
yadrūkmamāntardadhāti |
indriyasyā vīryasyānirghātāya |
śatamānō bhavati śatakṣaraḥ |
śatāyuḥ puruṣaḥ śatēndriyaḥ |
āyusyēvēndriyē pratitiṣṭhati |
āyurvai hirāṇyam |
āyusyā ēvaināmabhyati kṣaranti |
tējō vai hirāṇyam |
tējasyā ēvaināmabhyati kṣaranti |
varcō vai hirāṇyam |
varcasyā ēvaināmabhyati kṣaranti || 34 ||

śatakṣarō'ṣṭau ca || 9 ||

apra¹tiṣṭhi¹tō vā ēṣa ityā¹huḥ |
yō rā¹ja¹sūyē¹na yaja¹ta iti |
ya¹dā vā ēṣa ē¹tēna¹ dvira¹trē¹ṇa yaja¹tē |
athā¹ pra¹tiṣṭhā |
athā¹ sa¹mva¹thsa¹ramā¹pnōti |
yā¹vānti sa¹mva¹thsa¹rasya¹hō¹rā¹trā¹ṇi |
tā¹vā¹tira¹tasya¹ stō¹triyā¹ḥ |
a¹hō¹rā¹trē¹ṣvē¹va pra¹titiṣṭhati |
a¹gni¹ṣṭō¹maḥ pūr¹va¹ma¹hā¹rbhava¹ti |
a¹tira¹tra uttā¹ram || 35 ||

nā¹na¹ivā¹hō¹rā¹trayō¹ḥ pra¹titiṣṭhati |
pa¹ur¹ṇa¹mā¹syā¹m pūr¹va¹ma¹hā¹rbhava¹ti |
vyā¹ṣṭa¹kā¹yā¹muttā¹ram |
nā¹na¹ivā¹rdhā¹mā¹sayō¹ḥ pra¹titiṣṭhati |
a¹mā¹vā¹syā¹yā¹m pūr¹va¹ma¹hā¹rbhava¹ti |
uddr¹ṣṭa uttā¹ram |
nā¹na¹iva mā¹sā¹yō¹ḥ pra¹titiṣṭhati |
athō¹ khalu¹ |
yē ē¹va sa¹mā¹na¹pa¹kṣē pu¹ṇyā¹hē syā¹tām |
tayō¹ḥ kā¹ryā¹m pra¹tiṣṭhityai || 36 ||

apaśavyō dvirātra ityāhuḥ |
dvē hyētē chandasī |
gāyatram ca traiṣṭubham ca |
jagatīmantaryanti |
na tēna jagatī kṛtētyāhuḥ |
yadēnām trīyasavanē kurvantīti |
yadā vā ēṣā'hīnasyāharbhajatē |
sāhnasya vā savanam |
athaiva jagatī kṛtā |
athā paśavyāḥ |
vyuṣṭīrvā ēṣa dvirātraḥ |
ya ēvaṃ vidvāndvirātrēṇa yajatē |
vyēvāsmā ucchati |
athō tamā ēvāpāhatē |
agniṣṭōmamāntata āhāراتi |
agniḥ sarvā dēvatāḥ |
dēvatāsvēva pratīṣṭhati || 37 ||

uttaram praṣṭhityai paśavyāḥ sapta ca || 10 ||

varuṇasya jāmiśvara āgnēyamindrāsyā yattrīṣvāgniṣṭōmamupā
tvēyam vai rājatā'pratiṣṭhitō daśa || 10 ||

varuṇasya yadaśvibhyāṃ yattriṣu tasmādudvatīḥ sapatriḡśat ॥
varuṇasya pratitiṣṭhati ॥

॥ hariḥ ō(3)m ॥

॥ *iti kṛṣṇayajurvēdīya taittirīya brāhmaṇē prathamāṣṭakē aṣṭamaḥ
praśnaḥ samāptaḥ ॥*